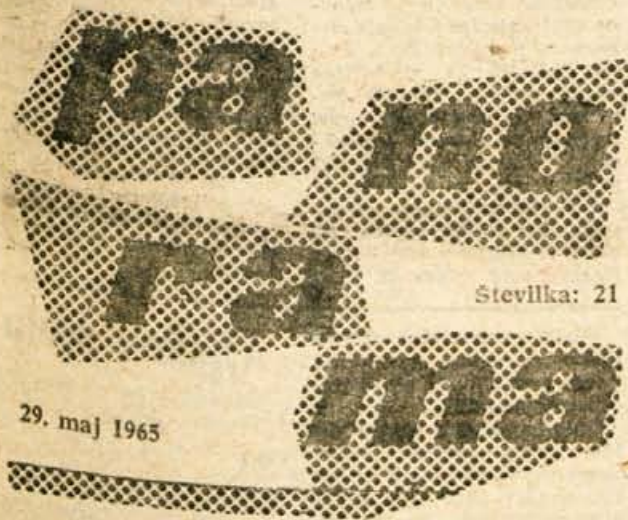

Tretjič poročena

Minulo nedeljo je bila pri »Zalesnikovih« v Podbrezjah na Gorenjskem manjša slovesnost. Proslavili so namreč 90-letnico Antona Jakopina, delavca jeseniške železarne v pokouju. Člani domačega prosvetnega društva so izvedli kratak kulturni program. Srečanje z jubilarantom je bilo nadvse priščno. Jubilarntova žena Marija je od njega mlajša 2 leti in bo dopolnila 88 let prihodnj. mesec.

Jakopinova sta septembra 1961 leta že tretjič sklenila zakonsko zvezo. Takrat sta praznovala biserno poroko. To je bila po osvoboditvi tretja biserna poroka. Manjka le še pol drugo leto do železne poroke. Oba sta še vesela in zdrava. Vsa dela opravljata sama in sama živita v hišici z lepo urejenim vrtom.

Številka: 21

29. maj 1965

Letališče Brnik - izletniška točka

V letošnji turistični sezoni, ko je promet na letališču večji kar za 70 odstotkov, vlada veliko zanimanje domačih gledalcev, ki predvsem ob praznikih prihajajo na letališče in opazujejo polete in pristanke novih, modernih letal, izkrcavanje in vkrcavanje potnikov in tudi prelepo okolico letališča.

Vendar pa pride ob takih dneh, predvsem ob pristajanju, do precejšnje gneče v restavraciji. Zato so letos zgra-

dili na letališču poleg restavracije še nadstrešnico z namenom, da bi razbremenili restavracijo in nudili prijeten počitek domačim obiskovalcem, ki prihajajo na letališče. Tako bodo omogočili udobno opazovanje letal še večjemu številu gostov. Poskrbeli bodo tudi za ostale obiskovalce. Vzdož mrežaste ograje, od pristaniške stavbe do gozdčička, bodo lahko kupili sladoled in razne mrzle pijače. Morda pa bo med obiskovalci zbudil negotovanje ukrep uprave, ki je prisiljena, da uvede vstopnino ob sobotah, nedeljah in praznikih za vstop v urejeno nadstrešnico. Za razburjanje pa ni vzroka, ker bodo gosti plačali le kon-

VI. jazz festival

V dneh od 3. do 5. junija bo v festivalni dvorani na Bledu VI. jugoslovanski jazz festival.

Na letošnjem festivalu bo sodelovalo 9 domačih ansamblov in velikih orkestrrov različnih postaj. Festivala pa se bodo udeležili tudi predstavniki iz Češkoslovaške, Italije, Poljske, Francije in ZDA.

Življenje v razvalinah Starega gradu

BO ALI NE BO? BO DEZEVALO ALI BO SIJALO SONCE? ALI BODO PRAZNOVALI SVOJ DAN, ALI NE?

Zjutraj sem večkrat telefonično klical Skofjo Loko. Vedno so odgovorili, da bo praznovanje.

Učenci poklicnih šol Gorenjske so praznovali. Zbrali so se iz vseh krajev. Vsi so prišli v Skofjo Loko na Stari grad.

Ko sem stopal po poti proti Satremu gradu, so se mi prvi priključili.

Vprašujete kje se gre na Stari grad? Kar z nami!

Nejevoljno sem pogledoval proti oblakom, ki so se kopičili nad nami. Nisem hribolazec. Le kako dolgo bomo tako peščili!

Ni daleč! Koliko časa? Če stopimo hitreje, ga bomo porabili manj. No, tudi počasi se daleč pride! Samo malo dalj bomo hodili.

Le zakaj so si izbrali tako oddaljen kraj za svoje praznovanje! Kot, da drugod ni bilo prostora!

Ali se vam res zdi daleč? Ko bomo prišli na grad, boste takoj vedeli zakaj?

Iz gozda nad nami smo zaslišali vesel vrisk. Za nami se je oglasil še močnejši odgovor.

Se videli se niso, pa se že poznajo! Nekateri se sploh še ne poznajo med seboj. Od vseh vetrov smo se zbrali.

Postala je že majhna tradicija, da se vsako leto zberejo učenci v poklicu.

Lansko leto smo bili v Kranju ob spomeniku »Staneta Zagarja«.

Vsako leto organizira skupno proslavo ena šol. Seveda jim tudi ostali pomagajo. Skoraj vsi sodelujejo v programu.

Boste videli, če znamo tudi Ločani pripraviti takšno proslavo, kot so jo lansko leto Kranjčani! Veliko je bilo dela.

Ko smo stopali po razmočenem pobočju, smo naleteli na debla, ki so bila položena čez mlake.

Tudi to smo mi pripravili. Pomislite kako bi sedaj brez tega drselo. Kar dosti je bilo dela, da smo do sem privlekli to »ropotijo«.

Vendar pa niso samo vlačili »ropotijo«. Popraviti so morali tudi stezo, saj je nihče redno ne vzdržuje.

Ali vidite skupine, ki gredo za nami. Poskrbeti smo morali, da bo steza tudi za profesorje »vozna«.

Med nizkim drevjem sem zagledal nekakšno čudno bivolišče, nad katerim je pisalo: Kokin — pivo.

To je naš bife. Ali ni originalna zamisel? Napravili smo ga iz smrekovih vej.

Bife je stal pod obzidjem Starega gradu.

Pa smo le prišli! Ali je bilo res tako daleč? Vam je všeč?

Takoj mi je bilo jasno, zakaj so se odločili za ta kraj. Med razvalinami je bil narejen oder, kjer je pravkar pel pevski zbor.

Janez, kranjski Janez... Sredi pušk in bajonetov...

Mogočno je odmevala pesem. Nad ruševinami so plapolale zastave. Ob stenah so se pred vetrom skrivale skupine učencev.

Prav tako so se tukaj nekoč sestajali partizani!

Veter, ki je mogočno potresaval velike zastave, je tlajal srečanju še slavnjšo sliko.

Ali ne bomo tako najlepše proslavili 20. obletnico osvoboditve? Verjetno tudi vi sedaj ne mislite več na dež?

Sele ob teh besedah sem se spomnil, da pod plaščem skrivam dežnik. Previdno sem potpal in se prepričal, da je še pri roki. Ko sem se ozrl, ni bilo več mojih spremljevalcev. Pomešali so se med ostale učence. Od vseh strani sem slišal veselo pozdravljanje.

Ste le prišli Jeseničani? Mislili smo, da se boste ustrašili!

V odgovor se je zasmejala skupina mladih železarjev.

Ali mislite, da so samo pri vas gore? Počakajte, ko pridete vi k nam bomo naročili še dež in ne samo veter!

Ob odru sem zagledal skupino deklet. Ena izmed njih je prišla na oder in deklamirala o svobodi. Njene besede odnaša veter med drevje škofjeloškega gričevja. Kolikokrat so že ti hribi v preteklosti slišali podobno pesem...

Poglej, kako »fejsta« dekleta imamo. Kdo bi si mislil! Pa še na grad so prišla!

Dekleta poklicne tekstilne šole sedijo na klopi. Njim so namenjene opazke.

Ali vidiš tiste tri za obzidjem. Fantje smo nosili na grad les, dekleta pa opeko...

Kritika je bila namenjena trem dekletom, ki so si »urojale« ustnice. Zaslišal sem njihovo šepetanje.

Fantje naj kar govorijo! Ko se bo po svečanem delu pričel ples, pa jim ne bo vseeno...

Dekleta pač ostanejo dekleta... Ko sem se obrnil, sem zagledal fanta, ki je ravno spravljal glavnik v hlačni žep... in fantje fantje.

Za vse učence je nadvse primerno gledanje namiznega tenisa, ker se kmalu navadijo lepo odkimavati.

Vse je navdušil humorist na odru. Med gledalci pa so slišali odgovori.

Škoda, da ni športa, kjer bi se spremljala žoga s prikimavanjem — ta bi bil za vajo profesorjem.

Upam, da profesorji ne gledajo preveč namizni tenis. Učenci pravijo, da to zanje ni priporočljivo...

Boks je lep šport, ker so pri njem razvijejo čeljusti in pleksus.

Hvala lepa, če je že to potrebno bi imel pa že rajši rokoborbo.

Rokoborba sploh ni surov šport, saj se tekmovalca ves čas borbe objemata.

(Dalje na 2. strani)

Dekleta tekstilne šole so se morale odpočiti. Pot v ne preveč udobnih čevljih je bila dolga.

Potrebno je bilo nekaj časa, da je plesišče oživilo

Življenje v razvalinah Starega gradu

(Nadaljevanje s 1. strani)
Saj sem vedel!
Pri maratonu si odlično razviješ nožne palce...
Ko se bomo spuščali navzdol, si bomo pa pete.
Bravo, le naprej dekleta! Tista z rdečimi lički mi je najbolj všeč!

Na oder je prišla folklorna skupina. Narodne noše so vse še bolj popestrile. Menjavali so se plesi s pesmimi.

Rad imam domače pesmi! Tudi kola ostalih republik so zanimiva, a čez polke ga ni. Pred menoj je nekaj zaropotalo. Kup kamenja se je vdri in po tleh je padel starejši možki.

Pa se je le zgodilo, da je enkrat padel tudi profesor! Profesor se je hitro pobral — učenec pa za to potrebuje vse leto.

Ves teden smo delali. Morali smo planirati manjši hribček, kjer je sedaj oder. Tesarji naše šole so sami naredili oder.

Rdeča zastava je glasno zavihrala.

Razvaline so zaščitene in jih nismo smeli spreminjati. Ravnatelj šole je bil tako navdušen za ta prostor.

Morda je med vojno tudi ravnatelj kdaj našel zavetje v dobrem, starem gradu?

Ostali smo se šele kasneje navdušili. Nismo vedeli, da bo vse skupaj tako lepo...

Tudi jaz nisem mislil. To je treba doživeti!

Sedaj, ko je tukaj toliko mladih, je vse še veliko lepše, kot smo si zamišljali.

Življenje je čudovita stvar. Tisti, ki so bili tu pred nami so to vedeli in so nam omogočili, da smo lahko danes tu.

Po končanem programu se je pričel ples.

Vabimo profesorja..., inšpektorja..., ravnatelja..., tovarišico... Prosimo za lep zglede mladim!

Se učitelji znajo biti sramežljivi. Le dva para sta se zavrtela ob navdušenem vsklikanju učencev.

Zgled je dan. Prosimo nadaljujte!

Tudi učenci so bili v začetku bolj negotovi. Nekaj časa je bilo potrebno, da je plesišče oživilo.

Zanimivo je bilo poslušati komentarje »ob strani«.

Ali vidiš naša dekleta? S salonarji so prišla na vrh! Pa pravijo, da je visok!

Ob strani sem zagledal dekletke, ki je pravkar tlačilo v potovalko »delovne čevlje«.

Medtem, ko je bil v šoli, so mu dali odpoved. Tudi meni so jo hoteli dati...

V neki tovarni so dalj več odpovedi delavcem. Med njimi sta bila tudi dva učenca.

Intervinirala je šola. Sam si ne bi znal pomagati.

Zakon ne dovoljuje odpovedi.

Sedaj vem, da mi še 12 mesecev po končani učni dobi ne morejo dati odpovedi.

Upam, da bo čez 12 mesecev situacija že drugačna in vas ne bodo težili takšni problemi.

Najrazličnejši pogovori so se slišali od vseh strani.

Odpovedal sem se atletiki. Malo sem precenil svoje sposobnosti. Celo zimo sem redno treniral. Pričakoval sem boljše rezultate.

Ena zima treninga je bolj malo. Ali misliš, da je Mihaelč postal slaven po nekaj mesecih dela?

Rekli so mi, da ste od Glasa. Povejte, kdo je zmagal v severni skupini pionirskega prvenstva Gorenjske v nogometu.

Direktno vprašanje me je zmedlo. Ne morem vedeti. Saj obstoja nogometna podzveza.

V naši skupini smo zmagali mi, a sedaj ne vemo, kdo je nasprotnik v finalnem dvoboju. Na nogometni podzvezi ne moremo dobiti odgovora.

Se enkrat sem jim pojasnil, da ne morem dati odgovora.

Pričakujemo goste iz Italijanskega mesta Medicina. Sedaj so v Skofji Loki in so obljubili, da pridejo sem.

Ne bo jim žal. Videli bodo, kakšna je v resnici naša mladina.

Kmalu bodo prišli tudi predstavniki mladinskih aktivov v vse Gorenjske.

V svoje praznovanje so želeli vključiti vse. Vsi gostje so se hitro oživilo v praznično razpoloženje.

Ko sem stopal nazaj proti Loki, sem se spomnil dela pisma, ki so ga poslali Titu za rojstni dan.

Sejmi so se pričeli

Kljub temu, da smo lansko leto zelo veliko pisali in trdili, da je zaradi ogromnih izdatkov in stroškov treba zmanjšati število sejmov, pa se kot v posmeh vsemu temu pojavljajo tu in tam lepaki, ki nas zopet vabijo na obisk tega ali onega sejma. Današnji sejmi so proti prejšnjim, ko se je prodajalo solatno seme, bohkov kruhek, potrošter, maček v zaključju, veliko bolj moderni, saj nam s svojimi razstavljenimi predmeti razkazujejo celoten napredek gospodarstva ter potrošnih dobrin. Seveda pa potrošnik večkrat pride do zaključka, da vseh teh dobrin oziroma razstavljenega blaga ni niti za poduhati, kaj šele za kupiti v trgovinah. Kljub temu pa lahko trdimo, da so sejmi

vseeno zanimivi in se razstavljenih predmetov vsakdo, če že drugega ne, vsaj na gleda.

Pred kratkim smo odprli tudi sejem tehnike in tehniških izdelkov. Zaradi izrednega zanimanja ima sejem vedno dosti obiskovalcev, kar pa ni nič čudnega, ker si pač vsakdo želi videti najnovejši pralni stroj, avtomatski telefon, televizor z upravljanjem na daljavo itd. Kljub visoki tehniki pa imajo marsikateri obiskovalci tega sejma še večje želje po tehniki oziroma po tehničnih izdelkih.

Tako bi si želeli: turistični referentje: hormonske preparate, ki bi skrbeli za podaljšanje turistične sezone.

Novi prijem

Poleg osebnega davka pa prometnega davka pa občinskega davka pa davka na honorar pa davka na kih in davka na čih našega občana zadnje čase vse bolj pesti še plačevanje davka na — norost. Če mu namreč denarice ne lajša kupovanje loterijskih srečk, plačuje neškončne kolone športske prognoze ali lota, se peha na tombolah, kolne prazne listke na srečolovih, sodeluje na tisoč in enem nagradnem natečaju, rešuje križanke, zbira odrezke in kupone, z eno besedo, brez godrnjanja plačuje zgoraj omenjeni davek na norost in lahkovernost. Ker je srečolovska mrzlica prerasla v pravo pravecato epidemijo, se človeku nehoté ponuja misel, da bi kazalo tudi druge plati življenja urejati po loterijsko. Recimo:

Cemu tuhtati in iskati za zamer, kadar je treba od ducat kandidatovalov za izpraznjeno delovno mesto izbrati le enega? Cemu zahtevati pričevala, karakteristike, priložila? Cemu dolge seje kandidacijske komisije in težavno odbiranje ter tehtanje slehernega prošilca? Zreb, zreb naj odloči! Za simbolično vsotico naj vsak kandidat kupi srečko, potlej se oravli zrebanje in načelnik kadrovske službe slovesno razglasi pred vesoljnim kolektivom: »Mesto komercialnega direktorja je dobila srečka št. 0013!... Službo v oddelku za finance dobi srečka št. 0056!

Mladi protizvajalci obljubljamo, da bomo nadaljevali svetlo tradicijo, ki so jo pričeli naši starši...
Obljubo mladih src so slišale stare, grajske stene. Spomnile so se obljub njihovih staršev pred leti. Tedaj niso pričakovale, da jih bodo uresničili. Danes vejo, čigavi so ti otroci in vejo, da znajo drati besedo prav tako, kot so jo njihovi starši.
P. Colnar

Trgovci: avtomat za neslišno navijanje cen, ki ne bi povzročal med potrošniki toliko hrupa.

Abonenti: najcenejšo napravo tehnike in to — mizica — pogripi se.

Družbeni kontrolorji: drobnogled, s katerim bi odkrivali že v kali napake in tako preprečili večkratne milijonske škode.

Občinski možje: atomski magnet, s katerim bi se lahko pritegnilo čim več ljudi na zборе volivcev.

Računovodje: preparat za konzerviranje lahko pokvarljivih gospodarskih uredb.

Delavci: elektronski mikroskop za povečanje mesečnih zaslužkov.

Upokojenci: pečilni prašek, ki bi dvignil pokojnine.

Kimaveri: elektronske možgane, ker sami ne znajo misliti z lastnimi.

Grega

... Zaposlitev v skladišču srečka št. 0184!... Prosimo srečne lastnike izžrebanih srečk, da pridejo na oder! Tako ne bi odpadli le veliki stroški, ki spremljajo sleherni razpis kot bolhe psa, temveč bi povzruha za vselji utihnilo govorice o stricih in vezah, brez katerih si dandanes razpisov skoraj ni moč misliti.

Večja podjetja bi zrebanje kandidatov morebiti povezala s sindikalno prireditvijo. Med točko »Veselih planšarjev« in nastopom vaškega humorista bi pritirali na oder par poblehnih ovac in napovedovalec bi pojasnil: »Na razpis za prosto delovno mesto referenta za domači turizem smo dobili samo dvoje prošelj. Cenjena kandidata čaka majhna preizkušnja. Kateri prvi ostriže svojo ovco, ta bo sprejet. Tu so škarje, tu sta ovci, tu sta kandidata, torej — pozor! Zdaj!« In med navdušenim navijanjem kolektivno škarije, blejajo ovci, tolče metronom — vse dokler ni prva žival ostrižena in znan novi tovarš referent za domači turizem.

No, namigov bodi dovolj. Verjemite mi, stvar obeta! Ze zdaj lahko opažamo prve znake novega prijema. Kaj ni izbiranje kandidatov za nova tajnico dostikrat močno podobno konkursu za lepotic leta? In sprejemanje investicijskih načrtov — pravi loteriji?

Aljažev stolp

Bil sem na Triglavu. To za marsikoga ni le hvala, marveč upravičen ponos, čeprav je vzpon na nekatere druge nižje, toda manj oskrbovane vrhove še težji. Toda od letos bo šla na Triglav lahko vsaka dama v visokih petah, vsak ciciban in astmatičen upokojenec, kajti ob jeseniški železniški postaji so uredili vrh podobnega Triglavu in nanj postavili kopijo Aljaževega stolpa s žigom vred. Upajmo le, da to ne bo pomembno kužilo pravih ljubiteljev naših gora.

Sladko življenje prične ob 10. uri

Pripadniki južnoafriške »visoke« družbe prepotujejo 1.550 kilometrov daleč v Lorenzo Marques, da bi preživeli noč, ko bodo kršili prepovedi, ki so jih postavili sami.

LORENCO MARQUES, MAJA

Ulica nosi ime Via Aružo — »črna ulica«. Nahaja se v centru starega dela mesta. Nočno življenje se prične točno ob desetih, ko zaprejo vse ostale lokale te portugalske kolonije, ker tako zahteva zakon.

»Črna ulica« — njeni prebivalci čakajo ta trenutek, da bi se predali »sladkemu življenju« belih ljudi. Ulica natenkrat oživi, povsod točijo viski in rum iz sladkornega trsa, ženske vseh ras in barv — črne Nubijke, blede Kitajke, Somalke z barvo bele kave — posedajo v kavarnah. Kmalu se bo pričel program, ki se bo nadaljeval do petih ali šestih zjutraj, spremljan z vse hitrejšim ritmom doboša in »marakumulasa«.

To je prizor, ki se prav gotovo ponavlja vsako noč v vseh mestih ekvatorialne Afrike. Toda tu dobi to življenje poseben priokus — priokus prepovedanega sadu. Med obiskovalci je malo portugalskih kolonialistov ali indijskih trgovcev; vse več je tistih, ki so prepotovali 1500 kilometrov, torej tri ali štiri ure z letalom, da so prišli v ta afriški »Pigalle«. Prisluhnite: ti ljudje ne govorijo angleščine niti portugalsčine, temveč holandski dialekt; ki ga govore belci Južnoafriške republike.

Da bi razumel stvari, ki se dogajajo na Via Aružo, moras poznati geografski in politični položaj dežele, ki je velika kot polovica Evrope.

Ko prestopiš meje Južnoafriške republike in portugalskega Mozambika, je prvo veliko mesto Lorenzo Marques. Podnevi je mesto tipično angleško-afriško. Avtomobili vozijo po levi strani, ob petih vse hiti na obvezni čaj, zvečer pa mesto postane afriško.

NOČ BREZ PREGRAD

V zadnjih letih, posebno po letu 1962, ko so mislili, da bo šel tudi Mozambik po poti angleških upornikov, so portugalske oblasti pričele s politiko rasne integracije. Končni cilj te politike je ustanovitev neke vrste afriško-portugalskega Commonwealtha.

Ponoči v Lorenzo Marquesu ni pregrad. In da je paradoks še večji, prihajajo tisti, ki jih rušijo, prav iz Južnoafriške republike, države, ki jo ves svet pozna kot nepomirljivega ustanovitelja »apartheida« in rasne segregacije.

Tu naenkrat rasisti iz Keptowna in Johannesburga pozabijo na »tabuje«, ki so jih postavili sami, da bi se poglobili jez med belimi in črnimi prebivalci. V »črni ulici« ni težko najti visokega plavalaslega potomca vladajoče rodbine iz Južnoafriške republike, ki je pripravljen doma obsoditi vsak stik z rasami, kako tu zapravlja vse imetje, da si pridobi črno lepoticco. Imenujejo jih »Marijese«.

Belec, ki bi ga v Keptownu našli v intimnih odnosih s črno, bi ne bil samo pregrán, temveč bi bil kaznovan po zakonu o »mešanih zakonih« iz leta 1949 in še po zakonu o »nemoralni« iz leta 1950. Tu pa človek, ki je glasoval za te zakone, ta zagriženi nacionalist iz Keptowna, ne premišljuje, zavreči vsa svoja prepričanja, zaradi lepe črнке, morda prav hčerke Afričanke in Kitajca, ki so najlepše.

Ameriški književnik John Gunther je o teh dveh zakonih dejal: »... podobnih ni bilo nikjer na svetu, samo v nacistični Nemčiji si lahko našel kaj podobnega...«

Zagriženi rasisti torej kršijo svoj zakon, samo da zapustijo domovino in pridejo v Mozambik. Tu pozabijo na vse, za kar so se borili in s tem še sami dokazujejo, kako brezmiseln je njihov boj.

VROČA ZABAVISCA

Nočno življenje se prične najprej v nekem bifeju, kjer prve »Marijese« vključujejo glasbene skrinje in ponujajo lahke koktajle iz ruma in sadnih sokov. Potem odhajajo v bolj »vroče«, ki po imenih spominjajo na Pariz. Vendar tu vlada popolnoma drugačna atmosfera. Nočni lokali »črne ulice« so predvsem barake z golimi cementnimi zidovi in le neonske luči in močno našminkane »Marijese« so v okras. Vse je kot v posmeh belcem, ki prihajajo sem z reaktivnimi letali, z osebnimi letali, da preživijo noč.

Tudi v mnogih drugih mestih žene igrajo za belce, toda samo tukaj, pod neonskimi lučmi Lorencu Marquesa, tu dobi igra prizvok maščevanja črne Afrike nad ustvarjalci »apartheida« in rasne nestrpnosti.

GLAVOBOL zaradi gradov

Lastnikom gradov v Franciji že nekaj časa povzročajo glavobol zakon o zaščiti kulturnih spomenikov. Zato jih skušajo prodati in včasih pade cena za grad s 30—40 so-

Tudi grad na sliki čaka na kupca

Bami tako nizko, da bi za izkupiček ne mogli zgraditi niti hiše s štirimi sobami. Na vsakem gradu so namreč potrebna popravila. Vendar jih

Voda na grame

New York — Če želite kozarec vode, jo morate naročiti. Če je na primer na vaši mizi kozarec vode, ki jo niste naročili, mora lastnik lokala plačati 50 dolarjev kazni.

Varčevanje z vodo so uvedli te dni po vseh newyorških restavracijah, ker je vode v rezervarjih zelo malo. Računajo, da bodo tako prihranili vsak dan precej vode.

ZADNJI RAJ za zaljubljenca

Na Škotskem je prišlo do velikega razburjenja. Laburistični poslanec je v britanskem parlamentu predložil osnutek zakona, po katerem bi morali tudi v škotskem mestecu Gretna Greenu opravljati zakonske zveze tako kot je drugod v veljavni.

Skoti so se razburili nad brezsrčnostjo. Ogorčeni so nad tem, da hočejo uničiti »zadnji kraj romantike«.

V Gretna Greenu se sklene zakonska zveza brez vsakih formalnosti. Edina zahteva, ki se postavlja, je v tem, da morata kandidata preživeti v mestecu tri tedne pred poroko. Seveda takšna bivanja prinašajo meščanom lepe zasluzke. Pri tem pomisleku stvar že malo izgubi na idiličnosti.

Zgodovina Gretna Greena se je začela pred približno 200 leti, ko je v Angliji vladal kralj Jurij II. Ker vladar ni bil naklonjen duhovnikom, so se mnogi znašli na najrazličnejše načine. Pomagali so si tako, da so za primerno

plačilo skrivaj poročali. V teh časih je bila potrebna privolitev staršev, a mladi so jih na ta način postavili pred dejstvo, ki se ni dalo več izpreminjati.

Takšne poroke so se vršile tako dolgo, dokler jih ni angleški parlament prepovedal.

Seveda pa ta prepoved ni veljala na Škotskem. Tako so se začeli »zlati časi« Gretna Greena. Majhno mesto ob angleški meji je postalo pravi raj zaljubljenca. Tu sta se fant in dekle lahko poročila že, če sta dopolnila 16. leto starosti.

V Gretna Greenu si je vsak prilajal pravico poroke. Najbolj znana sta bila dva kovača, ki sta poročala kar v kovačnici za nakovalom. Trikratni udarec klada je potrdil zakonsko zvezo za vse življenje.

Leta 1939 pa je škotski parlament izglasoval zakon, ki dovoljuje poročati samo duhovnikom. Tako po zadnji vojni dolgo ni bilo vesti in škandalov iz tega mesteca. Ko pa se je leta 1954 tam poročila milijonarjeva hčerka Isabella Patino, je nastala prava mrzlica porok. Okoli 140 porok je bilo opravljenih v enem letu.

Mesto se je izpremenilo v romantično mesto zaljubljenca. Stari zakon o treh tednih bivanja je še v veljavi. Zaradi tega precej mladih ne dočaka »svojega dne«. Že prej spoznajo, da niso za skupno življenje. Morda na je kakšnemu paru, ki je dočakal odločilne tri tedne, kasneje žal, da zakon ne določa vsaj štirih, saj bi se potem morda ne kesali nad prenačljeno odločitvijo.

Nova snov kot svetlobni ventil

Znanstvenikom se je posrečilo razviti snov, ki bo v določeni meri »revolucionirala« uporabo v optiki.

Gre za steklo pri sončnih očalih ali zaščitnih očalih pri varjenju. Snov avtomatično potemni, brž ko pade nanjo svetloba. Čim močnejša je svetloba, tembolj snov potemni. Tako snov spreminja svoje lastnosti s spremembo svetlobe.

To pa še ni vse. Snov ne spreminja samo barve od modre do ultravioleto valovne dolžine določene napetosti, temveč postane zopet prozorna, brž ko pojenja ali prestane svetloba. Pri hitri osvetlitvi nastopi zatemnitev v 40 milijonih sekund!!! Obratni proces pa je odvisen od izdelave in lahko traja od ene sekunde do več minut. Uči-

nek je torej enak svetlobnemu ventilu, ki regulira intenziteto in barvo svetlobe oz. jo posreduje.

Praktično bo uporaba nove snovi res velika. Stekla pri sončnih očalih bodo potemnela takoj, ko bo padla nanje svetloba. Po prehodu iz osenčenega prostora v senco ali hišo, pa bodo spet bolj prozorna. Isto, toda še bolj koristno bo to pri zaščitnih očalih za varjenje. Svetlobni oblok ne bo več nevaren, varilcu ne bo treba več snemati očal in imel bo prosti tako obe roki.

V poštev pa pride še uporaba proti blisku jedrske eksplozije, za okna pri vesoljskih ladjah in podobno.

Snov trenutno še raziskujejo in še ni privetna za proizvodnjo.

Zdravnik rešil otroka

RIM — V bolnici v italijanskem mestu Terni je uspelo zdravniku, da po enournem umetnem dihanju oživi otroka, ki so ga z operacijo rešili iz matere. Alessandra Bossi, 49-letna mati štirih otrok, je začutila porodno bolečino, in mož jo je takoj odpeljal v bolnico. Toda med potjo je žena umrla, zaradi srčne napake. Mladi zdrav-

nik Pietro Pacifici je, ko je videl, kaj se dogaja, takoj naredil carski rez, toda otrok je bil mrtev. Poskusil je z umetnim dihanjem, in sicer najprej direktno — ustna na usta — kasneje pa s cevko, skozi katero je dotekal kisik. Po eni uri je otrok pričel dihati. To je prvi primer, da so rešili takega otroka.

Ko je Alan zapustil policijsko stražnico, mu je vrsela po glavi samo ena misel in bila je zelo neprijetna. Obvestiti je treba Mary. Spet je bil neprostovoljni poslanec žalosti. Od reke se je dvigala megla in bila ponekod že tako gosta, da si je moral iskati pot tipaje ob vrtnih ograjah. Nekje, kjer je bila megla manj gosta, je obstal in razmišljal. Kaj bo rekla Mary? Kako naj ji pove? Ta lahkomiselni fant, kako more biti tako neumno zaupljiv? V tem ga je popadla divja jeza, ko se je spomnil na Meistra. Podlež, prekleli! Nizkotno izdajstvo tega moža se mu je zdelo prav nečloveško.

Stopal je po kamnitih stopnjicah v Malpas Mansions in potrkal na vrata Marynega stanovanja. Ker se ni nihče oglasil, je potrkal še enkrat in slišal, da so nekje odprla notranja vrata, potem pa je vprašal ženski glas: »Ali si ti, Johnny? Mislija sem, da imaš ključ?«

»Ne, ljuba moja, jaz sem.«

Odprla je vrata. »Alan!« Stopila je korak nazaj in se prijelja za srce. »Ali se je kaj zgodilo?« Njen obraz je trepetal v strahu. Ni ji odgovoril, dokler ni zaprla vrat za seboj in ji je sledil v sobo.

»Kaj se je zgodilo?« je spet vprašala. »Ali je ... zaradi Johnnyja? Pokimal je. Sesedla se je na stol in si pokrila oči z rokami.

»Ali so ... ga prijeli?« je šepnila.

»Da!« je dejal Alan.

»Zaradi — ponaredb?« Govorila je tako tiho, da jo je bilo komaj čuti.

»Zaradi — ponaredb?« Strmel je vanjo. »Ne razumem, kaj mislite.«

odpustil. Pa je hotel biti tako dober... hotel nama je pridobiti majhno posestvo.«

Alan je imel na jeziku resnico o Meistrovem izdajstvu, vendar je še enkrat prevladala stroga disciplina. Prva in poslednja zapoved kriminalne policije je, nikoli ne izdati tistega, ki je prijavil zločin.

»Ni mi znano, zakaj je Johnny šel v tisto hišo. Pripovedoval je nekaj o nekakem plenu, ki je verjetno izhajal iz kakega prejšnjega vloma in ki naj bi bil skrit za vodnim zbiralnikom na strehi, toda plena ni bilo več tam.«

Oprrla je glavo v roke in zaprla oči. Mislija je, da se bo onesvestila, zato ji je položil roko okrog ramen. »Mary, ali vam res ne morem pomagati? Njegov glas je bil hripav in težko je dihal. »Vseeno mi je, za koga me imate: za sina vašega nekdanjega nastavljenca, za inspektorja Wemburyja, policijskega uradnika, ali pa samo za Alana Wemburyja... ki vas ljubi!«

Ni se ganila niti se ni poskušala oprostiti rok, ki so jo objemale.

»Zdaj sem vam povedal in vesel sem tega,« je dejal sproščeno. »Ze v otroških letih sem vas ljubil. Ali mi nočete povedati vsega, Mary?«

Tu pa je nenadoma planila pokonci. Njen pogled je bil zmuden, usta je imela odprta.

»Ne morem, ne morem!« je hipala odtrgano. »Ne dotikajte se me, Alan! — Nisem vas vredna! Mislija sem, da mi ne bo treba iti, toda moram ... zaradi Johnnyja!«

»Kam morate,« je vprašal resno, ona pa je stresla z glavo. Vsa iz sebe ga je zgrabila za roko, kot da je zblaznela. »Alan, vem, da me ljubite... vesela sem, zelo sem vesela! Saj veste, kaj to pomeni! Zenska tega ne bi rekla, če ne

Slišal je, kako pravnik nejevoljen godrnja, potem so se odprla vrata. V sobi je vladal mrak, ker ni gorela nobena luč, razen svetilke na klavirju.

»No, kaj ima povedati mladi falot?« je vprašal Meisler.

Videti je bilo, da je mnogo pil, v prostoru je močno dišalo po alkoholu. Na njegovem licu, tam, kjer ga je zadela Johnnyjeva pest, je bila velika rdeča lisa.

Ne da bi čakal poziva, je Alan vključil luč in pravnik je nejevoljno mežikal.

»Nočem luči! Prekleto, zakaj ste jo prižgali?« je godrnjal.

»Videti vas hočem,« je odvrnil Wembury, »pa tudi, da vi vidite mene!«

Meister ga je začudeno gledal. »No, torej?« je vprašal končno. »Hoteli ste me videti? Kaže, da ste se moje hiše kar vi polastili, Mr. Wembury. Prihajate in odhajate, kakor se vam poljubi. Po svoji volji prižigate in ugašate luč. Morda se boste zdaj ponižali in mi pojasnili svoje čudno obnašanje?«

»Prišel sem, da bi vas povprašal o ponaredbi.«

Opazil je, kako se je Meister zdrnil.

»Ponaredba? Kaj mislite s tem?«

»Čisto dobro veste, kaj mislim! Kakšna ponaredba je to, o kateri ste pripovedovali Mary Lenleyevi?«

Kakor je bil pijan, ga je to vprašanje skoro popolnoma stregnilo. Zmajal je z glavo. »Res ne razumem, o čem govorite!« Maurice Meister ni bil neumen. Če bi Mary ne bila pripovedovala zgodbe o ponarejenem čeku, bi policijski uradnik ne zastavil takega vprašanja. Prepričan pa je bil, da Mary ni povedala vsega. Šlo je torej

Čarovnik

Obrnila je k njemu svoj blede, izmučeni obraz. »Ali ni zaradi ponaredb?« je začudeno vprašala in ko se je zavedla svoje napake, je pristavila: »Pozabite, prosim vas, Alan, kaj sem vas vprašala?«

»Seveda bom pozabil, če tako želite, ljuba moja Mary! Ničesar ne vem o kaki ponaredbi, Johnnyja so prijeli, ker je vplnil v zaprte prostore.

»Zaradi — vloma, oh!«

»Sam ne vem dobro, za kaj pravzaprav gre. Rad bi vam povedal vse, kar si sam mislim. Povedal vam bom menda, pa čeprav me na policiji odpustijo.«

Rahlo ji je položil roko na ramo. »Pokonci glavo, Mary! Vsa zadeva se bo še pojasnila. Ne morem razumeti, zakaj je Johnny tako nespameten. Storil sem vse, kar sem mogel, da bi ga posvaril. Mislim, da stvar še ni popolnoma brezupna. Od vas pojdem še k Meistru in nato k nekemu svojemu prijatelju, pravniku, in ga bom prosil za nasvet. Ni bilo prav, da je Johnny napadel Meistra.«

Potem ji je pripovedoval o dogodkih na policijski stražnici. Prestrašila se je. »Meistra je pretepel? Saj ni pri zdravi pameti! Maurice ga ima v svoji oblasti...« nena doma je utihnila.

Alan jo je vprašujoče gledal. »Nadaljujte!« je dejal mehko. »Maurice ga ima v svoji oblasti?« In ko mu ni odgovorila, je nadaljeval: »Zaradi ponaredb, mislite?«

Očitajoče ga je pogledala: »Alan, objubili ste...«

»Ničesar nisem obljubil,« je dejal smehljaje. »Prepričati vas hočem o nečem. Vse, karkoli boste povedali, boste zaupali Alanu Wemburyju-človeku in ne Alanu Wemburyju, policijskemu uradniku. Draga moja Mary, skrbite imate. Ali jih nočete zaupati meni? Pomagal vam bom!«

»Ne, ne! Ne morem! Saj to je tako strašno! Maurice je maščevalen in ne bo Johnnyju nikdar

bi... sama čutila enako. Toda rešiti moram Johnnyja... moram!«

»Ali mi hočete povedati, za kaj gre?«

»Ne, ne morem! To je ena tistih trdih poti, ki jo moram iti sama, brez tuje pomoči!«

Toda ni se dal odgnati. »Ali je to Meister?« je vprašal. »Ali vam grozi s čimerkoli?«

Utrujena je zmajala z glavo. »Nočem govoriti o tem, Alan — kaj bi lahko storila za Johnnyja? Ali je to spet resna obtožba — mislim, ali bo spet obsojen v težko ječo? Ali mislite, da bi ga Meister ne mogel rešiti?«

Policijskega uradnika v tem trenutku ni zanimala Johnnyjeva usoda. Na nič drugega ni mislil kot na osamljeno, trpinčeno in strto dekle. Njegove roke so jo objele, pritisnil jo je na prsi in poljubil njene mrzle ustnice.

»Alan — prosim — ne!« je šepetala in ko je opazil, kako je brez moči, da bi se mu uprla, jo je počasi izpustil.

Sam je trepetal, ko je stopal proti vratom. »Pojasniti moram nekaj skrivnosti,« je dejal tiho, pa odločno »o Johnnyju in še o drugem. Prosim, ostanite doma, da vas bom lahko našel. Cez kako uro se bom vrnil.«

Lahko je uganila, kaj namerava. Ključala ga je nazaj, pa ga že ni bilo več.

..

Meistrova hiša je bila zavita v temo, ko je prišel Alan v Flanders-Lane. Stražnik, ki je stal pred hišo, ni vedel poročati drugega, kot da je slišal tiho igranje na klavir, ki je prihajalo iz ene gornjih sob. Stražnik je imel ključ zunanjih in hišnih vrat. Alan je stopil v hišo. Ko je šel po stopnicah, so mu zveneli nasproti glasovi Humoreske. Hotel je odpreti vrata v Meistrovo sobo, toda bila so zaprta. Potrkal je.

»Kaj hočete?« je vprašal Meister. »Kdo je?«

»Wembury. Odprite!« je odvrnil nesrpno Alan.

za to, koliko je Wembury slišal in vedel in koliko je uganil — koliko, to je hotel Meister izvedeti.

»Ljubi moj, takole sredi noči pridete in zastavljate čudna vprašanja o ponaredbah,« je nadaljeval klepetavo. »Ali pričakujete res, da se bom po vsem tem, kar se je danes zvečer zgodilo, še spuščal v zabavne pogovore o teh stvarih in vam dajal pojasnila? V svojem življenju sem imel toliko opraviti z različnimi ponaredbami, da komaj vem, katero mislite.«

Nehote mu je ušel pogled na okroglo mizico, ki je stala pogrnjena sredi sobe in bila čez in čez pokrita z lepim belim prtom. Alan je sledil njegovemu pogledu in se čudil, kaj bi neki utegnil skrivati bel prt. Morda je bila to Meistrova večerja, ali pa... samo za hip je obrnil svojo pozornost drugam. »Meister, nasproti Mary Lenleyevi ste izrekli neko grožnjo in zdaj hočem vedeti, kaj je bilo to? Prosili ste jo, naj nekaj stori, česar noče. In ker ni hotela, ste jo prisilili z grožnjo. Ne vem sicer, kaj naj bi to bilo, mislim pa, da ni težko uganiti. Svarim vas...«

»Kot policijski uradnik?« se je norčeval Meister.

»Kot mož,« je poudaril Alan mirno... »Za zločin, ki ga nameravate storiti, sicer ni pravnih sredslev, toda povem vam, da vam bo hudo žal, če se Mary Lenleyevi skrivi en sam las!«

Oči pravnikov so bile napol zaprte. »Sklepate bi se dalo, da je to osebna grožnja, ne?« je vprašal in čeprav se je delal povsem brezbržnega, se mu je očitno tresel glas.

»Ogroženi ljudje živijo navadno dolgo, inspektor Wembury, in mene je vse življenje nekaj ogrožalo, zdaj to zdaj ono. Čarovnik mi grozi, Lenley mi grozi — na, zdaj še vi — saj tako rekoč živim od groženj.«

Alanu so se svetile oči kot zglačeno jeklo. »Meister,« je dejal mehko, »ali veste, kako blizu smrti ste?«

Po Prešernovih stopinjah

Obisk v Vrbi

Pred leti smo hoteli obiskati pesnikovo pranečakinjo Katarino Vovkovo poročeno Dolar, najmlajšo hčerko Mininega sina Jožeta (1844 da 1904). A se preden smo prišli v Vrbo, je žena umrla, stara komaj nekaj čez šestdeset let. Zato smo morali sedaj pohiteti, da spoznamo še edinega Prešernovega pranečaka Lovrenca Vovka (roj. 1. 1895), ki živi zdaj v Dostlovcih št. 21 in Marijo Vovkovo (rojeno 1. 1893) bivačo v Vrbi št. 24.

Sicer iz Mininega (edine pesnikove sestre, ki je imela potomec) rodu izvira še nekaj pranečakinj, moški pa je le Lovrenc. Zgovornega moška smo našli doma in se z njim dogovorili za poseben, daljši pogovor. Hčerka njegova je sedaj oskrbnica v Prešernovi rojstni hiši v Vrbi.

Pesnikovo pranečakinjo, edino, ki še živi v domači vasi, v varstvu svetega Marka, smo nagovorili kar na njivi, kjer je plela njivo čebule. Sprva je bila častljiva žena malo huda, češ, takole v delovni obleki me pa že ne boste slikali — a smo se potem z njo kar lepo pogovorili.

Med drugim smo izvedeli od nje povsem nove podatke o obiskih njene stare tete Ernestine Jelovškove na pesnikovem rojstnem domu. Vedeli smo sicer za nek kratek obisk Ernestine v Vrbi, saj je o tem sama napisala lepo ertico v ljubljanskem Zvonu 1. 1902, pod naslovom »En dan v Vrbi«.

Nismo pa doslej še vedeli, da je Ernestina večkrat prihajala v Vrbo, da je bila tu

celo večkrat na počitnicah, kar po več tednov skupaj. In da so jo Vovki res tako pri srčno sprejeli, kot je sama opisala ganljiv doživljanj v »Zvonu«. Marija Vovkova nam je sedaj še bolj natanko povedala, kako jo je njen oče Jože Vovk, tedaj gospodar pri Ribiču, takoj spoznal za svojo pravo sestrično, ne da bi jo kdaj prej sploh videl. In kako so jo tudi vsi drugi domači navdušeno sprejeli in jo povabili naj še kdaj pride in za dalj časa.

Marija Vovkova se še sedaj dobro spominja, da je Ernestina res še prišla in da so jo tedaj, ko je bila pri njih na počitnicah, prav dobro postregli. In sploh radi imeli. Povedala nam je Marija še, da je ob Ernestininih bivanjih morala večkrat na teden hoditi peš, v za otroke pač precej oddaljeno Radovljico, k mesarju Sumiju po meso. Tako so se Vovki res potrudili, da bi se Ernestina pri njih dobro počutila. — Spala pa je stara teta v kamri, v Marijini postelji. Tedaj se je dekliški pač moral umakniti gosposki gostji iz Ljubljane.

Torej le ne bo res, da je pesnikovo sorodstvo pisano gledalo na Francetove otroke. Vsaj Ernestino so po teh živih in verodostojnih informacijah, sprejeli v hišo kot svojega domačega človeka.

Kot je čas že omilil preostre čute, ki jih je zarisala naše slovstvena in kulturna zgodovina v lik Julije Primčeve in tudi do določenih korektur je pri tem že prišlo, tako bomo tudi morali v bodoče bolj prijazno gledati na razmerje Vovkovih do Prešernovega otroka. Morda je pri dosedanjih sodbah o Vovkih botrovala mržnja pesnikovih sestra do svaka Vovka? Saj je Lenka v svojih spominih tako zajedljivo in sovražno opisovala moža svoje sestre, da je takratni zapisovalec Tomo Zupan, takih zmerjanj sploh ni objavil. In tudi

vso zadržavo previdnostjo smo res pred meseci tamkaj poizvedovali in ugotovili sedanja lastnico. Potem smo šli še enkrat tjakaj.

Lovrenc Vovk

danes teh sorodniških mrženj in preprirov ne kaže dajati v javnost, saj bi bili še živeči Vovkovi potomci lahko upravičeno prizadeti in užaljeni.

Na tem mestu smo torej hoteli le to povedati, da je tudi pri raziskovanju pesnikovih življenjskih okoliščin, treba biti previden in poslušati obe plati zvona in macesar vzeti takoj za čisto zlato. Saj je med belim in črnim vendarle toliko sivine... Tudi med ljudmi je redkokateri popolnoma slab in malokdo je, prav brez vseh hib!

Ob koncu našega obiska se moramo spomniti tudi nesrečne pesnice, Prešernove pranečakinje, Frančke Vovkove s pesniškim imešom Vide Jerajeve (1875—1932). Za njo lahko rečemo, da je bila izmed vsega sorodstva, bližnjega in daljnega, pesniku najbližja, po literarni nadarjenosti, kakor tudi po boleštni preobčutljivosti. Sama si je izbrala prijazno smrt, namesto grenkega življenja... Vida Jerajeva, ena izmed doslej najboljših slovenskih pesnic, je bila poročena z glasbenikom Karlom Jerajem. V zakonu so se ji rodile tri hčerke: Vida, Mara in Oli. Ena izmed njih je sedaj poročena s skladateljem Lucijanom Marijo Škerjancem, druga pa s slikarjem Tonetom Kraljem. — Torej žive tudi v Ljubljani tri pesnikove pranečakinje! Poleg vnukinje Katre Vovkove por. Cerne-tove z Blejske Dobrave, ki menda tudi živi v Ljubljani. Zenskega sorodstva ima Prešeren še dovolj živčega! Saj vrste pranečakinj niti ome-nili še nismo. Ena od njih živi v Kranju.

Julijina žalna obleka

Ugledni blejski žensčinki sta nas pred dobrim letom opozorili, da obstaja žalna obleka Julije Primčeve in sicer, da jo hranijo v Kropi. Z

tedanje razmere nezasiščano odšla brez soprogovega dovoljenja na pesnikov pogreb v Kranj. Drugič: Julijina sva-kinja, sestra njenega moža, Ana Marija Scheuchenstuhl, je bila poročena v Kranju z okrajnim komisarjem Janezom Pajkom. Obisk pri sva-kinji bi mogel biti tudi izgovor za udeležbo pri pogrebu. Tu bi Julija utegnila tudi odložiti žalno obleko, ki bi potem po kaki služkinji mogla priromati tudi do Kroke. Taka je bila tedaj šega: da so gospe svoje rahljene obleke poklanjale poslom. In še tretjič: v enem od prejšnjih sestavkov smo pisali o Julijinih obiskih in počitniških bivanjih pri Urbančičevih na gradu Turnu pri Preddvoru. Tudi posej te prijateljske rodbine bi mogel biti Juliji kaj dobrodošel vzrok, da bi prišla v Kranj.

Seveda so vsa ta ugibanja v zvezi z ohranjenim primerkom res lepe žalne obleke iz sredine 19. stol. zgolj in edino domneve. Morda bo kdaj kaj več svetlobe posijalo v to, danes le megleno hipotezo?

Seveda so vsa ta ugibanja v zvezi z ohranjenim primerkom res lepe žalne obleke iz sredine 19. stol. zgolj in edino domneve. Morda bo kdaj kaj več svetlobe posijalo v to, danes le megleno hipotezo?

Seveda so vsa ta ugibanja v zvezi z ohranjenim primerkom res lepe žalne obleke iz sredine 19. stol. zgolj in edino domneve. Morda bo kdaj kaj več svetlobe posijalo v to, danes le megleno hipotezo?

Seveda so vsa ta ugibanja v zvezi z ohranjenim primerkom res lepe žalne obleke iz sredine 19. stol. zgolj in edino domneve. Morda bo kdaj kaj več svetlobe posijalo v to, danes le megleno hipotezo?

Seveda so vsa ta ugibanja v zvezi z ohranjenim primerkom res lepe žalne obleke iz sredine 19. stol. zgolj in edino domneve. Morda bo kdaj kaj več svetlobe posijalo v to, danes le megleno hipotezo?

Matevž Langus: Avtoportret

V Langusovi Kamni Gorici

Pot nas je pripeljala v ta žebijarski kraj pravzaprav ne zaradi Prešernovega sodobnika slikarja Matevža Langusa, pač pa zaradi prijateljevega sporočila, da se nahaja v Kamni gorici krilo pesnikove matere Mine! Ali bo najdba tega kosa tekstila tudi tako nejasnega izvora, kot Julijina obleka? Z določeno skepsno smo si potem krilo natanko ogledali: najprej pade v oči očitna razlika od prejšnje najdbe. Ona obleka gosposka, to krilo pa izrazito kmečko, v kroju, izdelavi in blagu. Sedanja lastnica pravi, da je krilo prišlo v hišo potom nje-ne prababice Jere Kavčičeve, ki je bila sestrična Prešernove matere Mine roj. Svetinove. Da je pesnikova mati pravzaprav to krilo (in še kaj?) po svoji smrti na Koroskem, zapustila hčerki Mini Vovkovi. Za to, ki je bila majhne postave, je bilo kaj preveliko in tako ga je od Mine mlajše dobila za spomin. Lastništvo s to pripovedjo vred prehaja posledje iz roda v rod.

Pa pogledjmo to krilo bolj od blizu: izdelano je iz polvolnene tkanine. Lastnica pravi, da so temu blagu rekli: »merina«. Krilo je črno, spodaj ima za piclo ped širok črn žametast rob. Krilo je na notranji strani podloženo s peštrim kanafasom. Tako tkanina kot kroj kažeta na čas pred sto leti. — Naj bo ta zapisek za danes le skopa informacija. K stvari se bomo še enkrat vrnili.

Ker pa smo že v Kamni gorici, povejmo še besedo ali dve o Langusu, pobožnem slikarju z lepo ženo. Le zakaj ni nikoli slikal Prešerna svojega dolgoletnega prijatelja in rojaka? Ko je vendar dobro vedel, kdo je Prešeren! Saj je ustvaril pesnik prelep sonet prav ob njegovem slikanju Primčeve Julije in tudi njemu je enega posvetil, celo z akrostihom »Matevžu Langusu«! Zbode pa nas Po-točnikova opazka na Langusovo opravičilo, da je menda »sam bil bolan in zato ni mogel priti mrtvega poeta slikat v Kranj.«

Mina, sestra Prešernova (desna z ruto) s sinom Jožetom Vovkom, njegovo ženo Marijo roj. Debelak in hčerko, pesnikovo pranečakinjo

LESENA NOGA Za razvedrilo

Noč je bila celo za indijske pojme in merila topla. Vickery si je ravno mešal koktajl, ko je nekdo diskretno potrkal na njegova vrata. »Ali si ti, Joan?« je vprašal.

»Vrata so se odprla in v sobo je vstopil neznan človek. Za seboj je zaprl vrata in zavrtel ključ v ključavnici, nato pa je rekel:

»Jaz sem, Fener, Joanin mož.«

Vickeryju se je zarežal, nato pa porogljivo dejal: »Sem vas iznenadil, kajne? Preseščena je bila tudi Joan!«

»Torej gospod Fener...« je začel Vickery in poskušal iz naslanjača, v katerem je sedel, vstati.

»Kar ostanite!« je dejal Fener in se še dalje režal, nato pa potegnil iz žepa revolver in mu ga nastavil na želodec.

»Izvršno!« je rekel Vickery. »Ne bi se ravno moglo reči, da ste gentlemen. Ubiti človeka, ki ni oborožen in ki še takole sedi, ni ravno športno!«

»No ravno pravi me bo ničel gentlemanstva in to po vsem tem, kar ste napravili z mojo ženo! Medtem ko sem bil v Londonu, mi je lovski vodič lepo zapeljal ženo. Celu sobi v hotelu sta si vzela eden poleg drugega, tako da sta ju ločila le vrata, ki pa so se dala odpreti. Najbrž sta se imela lepo! In pri vsem tem sta se gotovo smejala na račun starega bedaka Fenera!«

Vickery je flegmatično vzdihnil in rekel: »Zdi se mi, da ste izvedeli vse in da ni ma pomena lagati. Zato prav lepo streljajte in potem prav tako lepo končajte na visil!«

»Vendar, tega si prav nič eah!«

»Želim. Ne bom vas ustrelil. Za vas imam pripravljene nekaj drugega!«

Vtknil je roko v žep in potegnil iz njega majhno usnjeno škaflo. Oprezno jo je

odprl in spustil na tla k Vickeryjevim nogam nekaj kričeč pobarvan predmet. Videti je bilo kot bi bila majhna zapestnica iz koralov, ki pa je bila — živa.

»To je majhna, lepa kača, ki se kakor dobro veste, imenuje cright, Pravijo, da je to najbolj strupena kača na svetu...«

»Toda, Fener...« je začel Vickery.

V trenutku pa, ko je hotel umakniti noge, se je kača vzravala in nato napadla. Nekajkrat po vrsti je usekala svoje, kot igle ostre zobe, v Vickeryjevo desno nogo, potem pa, kakor onemogla, se je odplazila proč in se sredi preproge zvila v klopčič.

Fener je požrl slino, vzdihnil in položil revolver na mizo v drugi kot sobe. »Pustil bom to stvar tukaj, ker mislim, da jo boste potrebovali. Bolečine nastopijo osem minut po piku in so tako strašne, da... Sicer pa razumejte to stvar tudi vi, saj ste lovec!«

Vickery je skomignil z rameni. Celu se mu je spotilo, pa se je vendar smehljajal. »Fener vi ste najnavadnejši bedak!«

»Kako to mislite?«

»Vas so preslepili. Neki domoroдец vam je prodal kačo in trdil, da je to strašna strupena kača. Pa vas ni preslepil le domoroдец, temveč tudi vaša žena. Storila je to zaradi ljubosumnosti, ker sem jo zavrnil. Med nama ni bila prav ničesar. Vem, da to za vas ni najlepša izjava, je pa resnična. Vaša žena sploh ni moj tip — in konec!«

»In vi hočete, da zdaj to požrem?«

»To je sicer vaša stvar, vendar bi bilo pametneje, da nekaj popijeva in potem razpravljava naprej. Meni se namreč ne bo nič zgodilo.«

In res, zgodilo se ni prav nič. Pogovarjala sta se še kakih petnajst minut in se razšla kot prijatelja. Ob ločitvi

MISLI SI SVOJE

V trgovino plane starejša ženska in jezna zavpije: »Papiga, ki ste mi jo prodali, sploh noče govoriti!«

»Toda, to je vendar posebno dragocen ptič; molči, zraven pa si misli svoje!«

BREZ BESED

DOBRE CESTE

»Po kateri cesti pridem v mesto?« vpraša avtomobilist, ki se je izgubil na deželi.

»Odpeljete se lahko po tej, ki pelje po desni, ali pa po tisti, ki zavije na levo, kakor hočete.«

»In ni prav nobene razlike?« se čudi mož za volanom.

»Prav nobene,« mu odvrne domačin. »Na obeh cestah boste kleli, da niste rajše zavili po drugi.«

Je Vickery dejal: »Vzemite s seboj revolver in tudi kačo. Ni jo treba dajati v škaflo, denite jo kar v žep, saj tako ni vredna ficka.«

Ko je Fener odšel, je Vickery premišljeval o bodočnosti. Koliko milijonov bo Fener zapustil Joan in kako bosta potem mirno živela. Čez kakih deset minut zasliši strašen hrup iz sosednje sobe. Kača je pičila Fenera! Vickery je sedel na postelji, si odvil nagovico in odvil desno nogo, ki je bila — LESENA.

BLIŽNJI

»Vsaj svojim bližnjim ne laži,« je dejal nekoga dne Balzac svoji ženi.

»Poglej, poglej,« se nastneje ona. »Toda komaj pred petimi minutami si mi rekel, naj rečem tvojemu poverjeniku, da te ni doma!«

»Toda, razlikuj, prostim, svoje bližnje!«

RAZTRESENI DIRIGENT

Francoski dirigent Rene Batone je bil zelo raztresen. Neki prijatelj ga je povabil na kosilo. Toda gospodinja ni bila najboljša in dirigent nenadoma porine krožnik izpred sebe in reče:

»Jutri bom tej moji šlabi kuharici takoj odpovedal službo!«

BREZ BESED

VARČNOST

Prijatelja se pogovarjata: »Ali je tvoja žena praktična gospodinja?« vpraša prvi. »Zelo,« mu odvrne drugi. »Pravzaprav še preveč. Nekeč si je iz mojega puloverja spletla kopalno obleko, potem mi je iz te kopalne obleke spletla nekaj parov nogavc, zdaj pa jih žopet para, ker rabi volno za svoj novi pulover.«

DA ALI NE

»Kateri dve besedi dajeta največ snovi za razmišljanje?« vpraša neki učenec slavnega Pitagoro.

»Vsekakor besedici da in ne,« odgovori slavni učenjak.

BREZ BESED

Križanka

1	2	3	4	5	6
7					
8			9		
11			12		
13		14			
15				16	
17				18	
19		20			
					21

VODORAVNO: 1. severno-ameriški lovec na kožušvinovino, 6. ugled, dobro imo sloves, 8. vzdevek, naziv, 8. danski biokemik, Nobelov nagradenec 1943 (Carl, Peter, Henrik), 11. začetnici najbolj popularne francoske filmske igralko, 12. slovenski dnevniki, 13. pisarniški uslužbenec, 15. del stopala, 16. kazalnik zaimek, 17. pripadnik staroslovskega rodu, 10. gradbeni material, 19. zlatniki, 21. rimski cesar, ki je močno razširil rimski imperij.

NAVPIČNO: 1. govorniški oder, 2. znameniti nizozemski baročni slikar (-Vrtnik iz gubljene sine), 3. dalmbavsko žensko ime, 4. italijanski svetec, 5. mesto v severni Nemčiji ob reki Ems, 6. zemljiška posest, nepremičnina, 10. indijansko obuvanje, 12. kratica za prašek iz mrčesu, 14. tuje mosko ime, 18. kitajski premier (Cu En), 20. avtomobilna značka Karlova.

REŠITEV PREJSNJE KRIŽANKE
VODORAVNO: 1. Tat. 5. edikt, 7. Marec, 9. Ana, 10. rak, 12. anketa, 14. arzen, 15. fant.

Za naše žene

Negovanje nog

Predvsem spomladi rade žene potožimo, da nas bolijo noge. Če nagibamo k žilamkricam pa je stanje še težavnejše.

V povečane žilice zdravnik lahko vbrizga tekočino, ki jih posuši. Zdravljenje je zelo zamudno, vendar uspešno. Pri tem načinu zdravljenja si zdravnik niso povsem enotni. Nekateri namreč starejšim osebam močno odsvetujejo tak način zdravljenja.

Preprostejši način je zdravljenje z obkladki borove raztopine, ki jih dajemo ponoči na tiste dele, kjer imamo razširjene žilice. Tri dekagrame

borove kisline raztopimo v litru vrele vode in tekočino potem rabimo za obkladke. Ti so seveda hladni. Raztopino smemo hraniti več dni v steklenici. Obkladek na delu telesa pokrijemo še s suho volneno krpo. Uspeh je viden šele po nekaj mesecih. Sicer zdravim, a le utrujenim nogam bo dela dobro vsakodnevna kopel v mlačni vodi. V drogeriji si lahko kupimo rokavico iz grobe mase ali ščetko in si jim masiramo vedno od spodaj navzgor.

Kaj pa dlačice na nogah? Američanke jih ne prenesajo. Žena, ki ima poraščene noge,

naj bi bila po njihovem mnenju nenegovana, prav tako ocenijo ženo z dlačicami pod pazduho za zanemarjeno. Zato jih odstranjujejo z vsemi mogočimi sredstvi. Pri skrbni negi jim res uspe, da jih začasno odstranijo, vendar se dlačice kaj hitro zopet zarastejo. Če imamo dolge in temne dlake jih bomo obelile in sicer s 3-8 odstotnim vodikovim perkisom. Perkis kamemo na kosmič vate in si z njim podrgnemo noge. Že po desetdnevni uporabi se dlačice obelijo in stenijo. Dlačice se lahko odstranijo tudi z električno iglo, to je potem trajno, vendar je postopek dolg in predrag.

Dlačice lahko enostavno posmodimo. Posmodjene dlačice rastejo počasneje kot tiste, ki smo jih pobrili.

Če imamo pa nežne dlačice, je najbolje da jih pustimo pri miru, da jih ne bomo spremenile v goste in dolge.

Makaroni na bolonjski način

Rabimo: 1 čebulo, 1 mali korenček, 1 zeleno, 1 strok česna, 2 jedilni žlici olivnega olja, 1 žlica masla, 1 lovorjev list, 1 kozarec trpkoga vina, 250 g govejega sesekljanega mesa, 8 paradižnikov, 2 jedilni žlici paradižnikove mezege, pol kocke za juho (ali omako), sol, poper, 250 g makaronov in nariban parmezan.

Cebulo, korenje, česen zelo tanko zreži in z oljem in maslom polij, dodaj lovorjev listič in praži 5 minut na ognju. Nato dodaj vino, meso, olupljene paradižnike in mezo. Dodaj še kocko za juho, sol in poper. Na slabem ognju kuhaj 30 minut. Spagete kuhaj v dobro osoljeni vodi 20 minut. Odlij vodo in jih stresl v toplo posodo. Polij z omako in serviraj z naribanim parmezanom.